

Samanatorismul - tematica

Opinii cultural-sociale circulate inca din paginile "Daciei literare" (problema "duhului-nationa" raportat la "mnia primejdioasa" imitatiilor, autohtonizarea inspiratiei scriitorilor prin recurs la istoria nationala eroica, la frumusetile patriei si la obiceiurile noastre "pitoresti" si "poetice"), preluate si redimensionate de catre articole si discursuri maioresciene ("formele fara fond", imitatie de suprafata a civilizatiei occidentale care provoaca ruptura intre cultura cosmopolita a clasei dominante si cultura, ostilitatea fata de straini, vazuti ca mesageri ai exploatarei resurselor si bogatiilor tarii, corupatori de moravuri, datini si limba, pericolul prabusirii civilizatiei autohtone, in structura sa profund agrara, sub aspectul agresiv al elementului capitalist-industrial etc) sunt readuse in discutie prin discursurile lui Iorga sau prin articolele semnate de colaboratorii revistei. Ele vor constitui substanta doctrinara a samanatorismului.

Un inventar tematic si motivic foarte compact circula in toata productia literara samanatorista, epica sau lirica : satul patriarhal, natural, arhaic este idealizat, el apare ca un loc edenic, de un primitivism naiv, fermecator, in care omul e legat organic de natura, de pamantul cre-l face structural bun si-i conserva respectul pentru valorile morale ; orasul, demonizat, nu e decat un spatiu coruptor si alienant, in care cel plecat din sat, instrainatul rupt de energiile pamantului strabun, este condamnat la pierditie.

Mitul, datina si pamantul strabun sunt resurse pe care se intemeiaza existenta si sufletul curat, blajin, simtitor al omului de la tara si, prin valoarea exponentiala a acestuia, existenta neamului intreg, legiferata de traditie si un glorios trecut istoric.

Boierul vechi, de neam, este prin dragostea lui de tara si de pamant, aliatul patern, intelept, al taranului, intr-o armonie sociala tulburata doar de reprezentantii ordinii capitaliste - arendasul intreprid sau bancherul venal ce profita de lipsa de simt mercantil a vechii boierimi, la fel de impovarate de datorii ca si taranii.

Se adauga la aceasta figuratie, motivul haiducului si cel al voievodului, in osmoza idealizata dintre rural si istori, prin care satul samanatorist se proiecteaza intr-un atemporal idilic.

Elemente din acest retetar invariabil se reiau in toate operele samanatoriste, fie in proza, fie in lirica.

O astfel de literatura se va caracteriza, implicit, prin subiectivism (lipsa de obiectivitate, partizanat al scriitorului), paseism (refugiul nostalgic in trecutul idilizat, neaderenta la timpul prezent, fobia fata de viitor), tezism (morala explicita, intentie ideologica evidenta), viziune idilica si decorativista asupra satului si taranului.

Ecourile samanatoriste se sting in jurul anului 1910, dupa ce, in prealabil, retragerea lui Iorga de la directia "Samanatorul" ii diminuase revistei prestigiul.

Atacurile indreptate impotriva orientarii, in fruntea carora se situau revista "Sburatorul" condusa de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Eugen Lovinescu si "Viata noua" a lui Ovid Densusianu opun ideologiei samanatoriste principiile, mult mai justificate estetic, ale modernismului lovinescian si, respectiv, ale simbolismului macedonskian.